

Drejebog 2

“Banko og bedsteforældre”

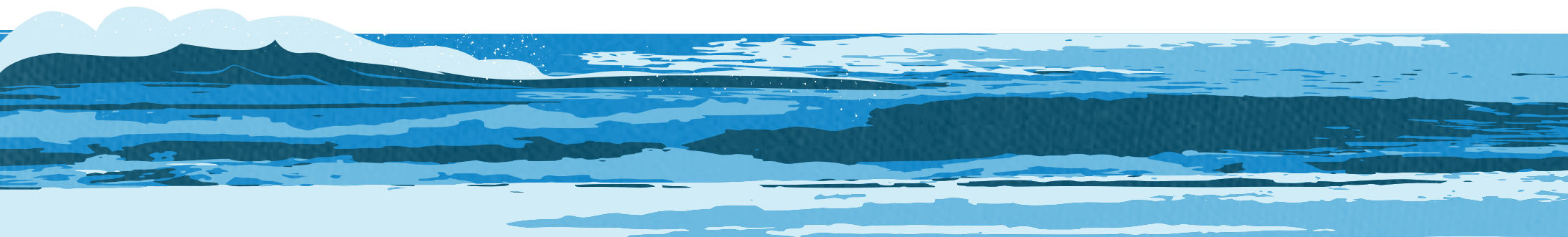
Denne drejebog tager udgangspunkt i følgende materialer:

- ‘Et lille kræ’ - Martin Andersen Nexø's barndomserindringer
- ‘Under åben himmel’
- Samt lydsporet fra Danske Digterruter om Martin Andersen Nexø

Turen forener brudstykker fra de tre til et tema om bedsteforældrene på Bornholm.

Tekstudvalget her rummer bl.a. mulighed for erindringsstykker om egne bedsteforældre, derfor var turen planlagt til at foregå ved et oplagt erindringssted - et træ. Jeg vil anbefale at du også finder et sted med et smukt træ I kan finde ro ved.

Banko udføres hvor det passer i det fri.

DREJEBOG

TUR 2: Bedsteforældrene - tur i Allerød

Opvarmning, intro til tema; bedsteforældrene

Læs s. 115-116 fra starten af kapitlet og slut ved '..og dygtig svømmer' (Lille kræ om slægten)

Gå lidt i samtale om bedsteforældre og slægt

Ved passende sted afholdes: Tidslinjebanko (6 plader á 3 personer = 18)

Spilles f. eks. i hold á 3, hver person skal holde øje med en kolonne.

Husk præmier (salte sild!) og penne at krydse med (Sørg for at der er salte sild til alle)

Gå videre med fri snak

Ved et smukt træ lyt til: Lydspor - bedsteforældrene (4-5 minutter s. 27-28 "jaså udbrød mor forundret" på Danske Digterruter) - læs videre til s. 30 midtfor 'at ilden gik ud for hende' ('Under åben himmel').

Videre gang med samtale om din bedstemor eller en anden ældre, der har betydet noget ud fra bedstemorcitater.

Slutøvelse: skriveøvelse m. citaterne ovenfor i hånden. Skriv om dine egne bedsteforældre/eller familien

Følgende læses højt enten udendørs eller indendørs for deltagerne af kapitel kap. 4 s. 30-34 fra "Skorstenen var et morsomt sted..." ('Under åben himmel') + novellen 'Gravhøjen' + Frank Jægers 'Bedstefar tag dine tænder på'.

Afslut med kaffe og kage

FORBEREDELSE: Bankoplader, penne, præmier (salte sild slik), print af bedstemorcitater

HUSK: Højtaler, 'Et lille kræ' og 'Under åben himmel'.

Bankoplade

Gift x 3 = 10 børn

"Livets forurettede"

"Verdensberømmelse"

Assistens kirkegården

Martin Andersen Nexø

Vogterdreng
1882-1883

"En bog om
proletaren - altså om
mennesket selv"

Debut:
Skygger 1898

"Kvinden som
skaber og
opretholder af livet
og menneskets
forhold til naturen"

Bankoplade

"Kvinden som
skaber og
opretholder af livet
og menneskets
forhold til naturen"

Far:
Født på Balka syd
for Nexø

"Verdensberømmelse"

Debut:
Skygger 1898

Martin Andersen Nexø

Vogterdreng
1882-1883

1872
Lægeforeningens
Boliger ("Brumleby")
på Østerbro.

Gift x 3 = 10 børn

26. juni 1869

Bankoplade

26. juni 1869

Far:
Stenhugger

1882
Familien bygger hus
i Ferskesøstræde.

1906-10
"Pelle Erobreren"

Martin Andersen Nexø

1877
Flytter til Nexø

1872
Lægeforeningens
Boliger ("Brumleby")
på Østerbro.

Gift x 3 = 10 børn

"Kvinden som
skaber og
opretholder af livet
og menneskets
forhold til naturen"

Bankoplade

1893 debuterer i Fyns
Tidende med artiklen
"St. Hansaften paa
Bornholm".

Vogterdreng 1882-
1883

"En bog om proletaren
- altså om
mennesket selv".

Far: Hans Jørgen
Andersen
brolægger

Martin Andersen Nexø

1877
Flytter til Nexø

1872
Lægeforeningens
Boliger ("Brumleby")
på Østerbro.

Erhverv: Skomager
1887-1889

1923 - 1930
boede Martin
Andersen Nexø
med fast adresse i
Tyskland

Bankoplade

"Kvinden som skaber
og opretholder af livet
og menneskets
forhold til naturen"

1877
Flytter til Nexø

30. september 1883
blev Martin Andersen
Nexø konfirmeret
i Bodils kirke

1951 flyttede
familien til Dresden,
hvor Martin
Andersen Nexø blev
udnævnt til
æresborger

Martin Andersen Nexø

1894 til 1896 rejste Martin
Andersen Nexø
til Italien, Nordafrika
og Spanien

Dødsår: 01. juni 1954

St. Annægade 33
på Christianshavn

1923 - 1930
boede han med
fast adresse i
Tyskland

Bankoplade

" Proletarens
væsensfællesskab
med naturen"

Far: Født på Balka
syd for Nexø

1893 Lærer ved
Peder Møllers Friskole
i Odense

Assistens kirkegården

Martin Andersen Nexø

1894 til 1896 rejste Martin
Andersen Nexø
til Italien, Nordafrika
og Spanien

Vogterdreng
1882-1883

St. Annægade 33
på Christianshavn

"Livets forurettede"

Banko

Martin Andersen Nexøs tidslinje - Nedenstående læses højt for deltagerne, efterhånden som de hører udsagn fra bankopladen under oplæsningen, krydser de af og til sidst rammes banko.

Martin Andersen Nexøs livshistorie kort fortalt

Martin blev født den 26. juni 1869 i St. Annægade 33 på Christianshavn, på daværende tidspunkt et af Københavns fattigste kvarterer. Martin var fjerde barn i en søskendeflok på elleve. Hans far, Hans Jørgen Andersen, var stenhugger og brolægger. Hans mor, Mathilde Mainz, var datter af en smed fra Falster, hvis familie kom fra Mainz i Tyskland.

1872 Familien flytter til Lægeforeningens Boliger ("Brumleby") på Østerbro.

I København var der høj arbejdsløshed og fattigdom på det tidspunkt. Mange familier flyttede tilbage til de steder, hvorfra de oprindeligt kom, således også familien Andersen, der flyttede til Nexø i 1877. Faderen var født på Balka syd for Nexø. Han arbejdede blandt andet som stenhugger i et stenbrud nær Hellesgård i Ibsker og brolagde en stor del af Nexø by. En brosten, der bærer bogstaverne HA, kan stadig ses på Nexø Torv.

1882 Familien bygger hus i Ferskesøstræde. Fordi faderen sagde: "Ungerne æder os ud af huset", tog Martin plads som vogterdreng i somrene 1882 og 1883. Disse somre var blandt de bedste perioder i hans liv - han nød friheden på marken og at arbejde i fri luft. Den 30. september 1883 blev Martin konfirmeret i Bodils kirke, og den 1. november begyndte han at arbejde som røgter (fodermester) på Råbygård i Poulsker. Arbejdet på gården var meget tungt for den spinkle 14-årige Martin.

I november 1887 blev han lærling hos skomagermester Jeppe Kjøller i Rønne. Efter læretiden var han meget arbejdsløs og havde det svært. I 1890 blev han med hjælp af gode venner fra Højskoleforeningen i Rønne elev på Bornholms Højskole i Østermarie. Senere blev han elev på højskolen i Askov udvidede Højskole, den toneangivende og største grundtvigske højskole. Her var han elev i de to år 1891-1893. Undervisningen og samværet med lærere og kammerater havde en afgørende indflydelse på den fremtidige forfatters intellektuelle udvikling og livsindstilling. 1893 Lærer ved Peder Møllers Friskole i Odense. Den 10. juli 1893 debuterer han på forsiden af Fyns Tidende med artiklen "St. Hansaften paa Bornholm". Efter endt højskoleophold fik han i 1893-1894 arbejde som lærer på Odense Friskole.

Fra 1894 til 1896 rejste Nexø til Italien, Nordafrika og Spanien for at blive kureret for sin lungesygdom. Han arbejdede derefter som lærer på Gregersens Realskole på Frederiksberg. Andersen Nexø var dybt berørt af at se, hvordan "livets forurettede" fandtes overalt, og han mente, at underklassen i den forstand udgjorde et fællesskab. Et kraftfuldt fællesskab, som i sidste ende ville sejre.

Han debuterede i 1898 med novellesamlingen Skygger. Efter at have udgivet tre romaner og endnu en novellesamling opgav han sit arbejde som lærer i 1901 og levede som professionel forfatter til sin død.

Martin Andersen Nexøs første store romanværk, "Pelle Erobreren", blev skrevet i årene 1906-10. I forordet kalder han meget sigende romanen "en bog om proletaren - altså om mennesket selv". "Pelle Erobreren" er et storslået forsøg på at forene temaerne fra forfatterskabets første år – kvinden som skaber og opretholder af livet og menneskets forhold til naturen – og omsætte dem til et konkret politisk engagement. Romanen vokser ud af en stærk social indignation og en tro på de fattiges og kuedes revolutionære kræfter, på kvinden som moder og livskraft og på proletarens væsensfællesskab med naturen. Det er en uhyre samfundskritisk og idealistisk roman, der med Pelle som omdrejningspunkt skildrer arbejderbevægelsens udvikling i slutningen af 1800-tallet.

Nexø rejste meget, hovedsagelig i Tyskland, men også bl.a. i Sovjetunionen, Schweiz, Tjekkoslaviet og Østrig. Fra 1923 - 1930 boede han med fast adresse i Tyskland, hvor han havde sine fleste læsere og var en yndet foredragsholder. Under den tyske besættelse af Danmark måtte han flygte med sin familie til Sverige.

Nexø havde en stor familie, han var gift tre gange og fik efterhånden ti børn. I 1951 flyttede familien til Dresden, hvor han blev udnævnt til æresborger..

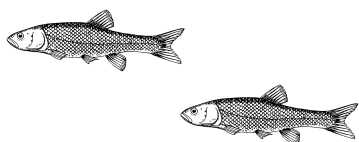
Den 1. juni 1954 døde Martin Andersen Nexø i Dresden. Han blev begravet i Danmark efter eget ønske. Hans gravsted findes stadig på Assistens Kirkegården i København.

Nexø efterlod sig et stort forfatterskab af romaner, fortællinger, erindringer og journalistik m.v. Han opnåede verdensberømmelse allerede med Pelle Erobreren (1906-1910), der før 1. Verdenskrig blev trykt på ni forskellige sprog og trykt i meget store oplag som føljeton i den europæiske arbejderpresse, navnlig den tysksprogede.

Kilder: Forfatterweb m.fl.

Med litteraturen som vandrestav

MARTIN ANDERSEN NEXØ
TUR 2

*"Var bedstemor lille og
mindede om en grå, sky fugl
af dem der smutter under
om buskene og titter frem,
var bedstefar lang og
mager, kun skindet over
knoglerne"*

*"Et lille rynket gammelkone-
ansigt lagde sig fladt på ruden"*

*"Og hvor var hun lille!
Men hun havde mørke
fløjlsbløde øjne"*

*"Det var nok ikke underligt,
at bedstemor var så brun
som en røget sild og lugtede
som var hun trukket op af en
tjæretønde"*

*"Han mindede om Njal,
sådan som jeg
forestillede mig ham
efter brudstykkerne i
læsebogen"*

*"Bedstemor lignede
en mumie, der er rejst
overende"*

*"I samme nu holdt jeg af hende, og skuffelsen var
borte. Jeg havde en bedstemor og en bedstefar -
ligesom andre børn, som børnene i bøgerne, der altid
tyede til bedsteforældrene, når noget gik dem imod"*

